

กวก. 8/95
วันที่ 29 มี.ค. 60
เวลา 10.50 น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ศ23535 ค 1 ก 60
รับที่ : 84411/60 ภาค ✓
วันที่ : 29 มี.ค. 60 เวลา : 9:32

ที่ ทส ๑๐๐๘.๒/ว๓๕

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๒๙ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๙

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. รายงานการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ ๕/๒๕๕๙
๓. บทสรุปสำหรับผู้บริหารรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๙
๔. รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๙

ด้วย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่อง รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๙ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) รวมทั้งเป็นไปตามมาตรา ๑๓ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับการบริหารราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ คณะอนุกรรมการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้ดำเนินการยกร่างรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งได้มีการประชุมคณะอนุกรรมการฯ จำนวน ๔ ครั้ง โดยได้มีการสำรวจพื้นที่ภาคสนาม และจัดประชุมเพื่อหารือในประเด็นสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ๕ เรื่อง ประกอบด้วย ปัญหาการจัดการขยะ อีเล็กทรอนิกส์และการจัดการธุรกิจรีไซเคิลขยะ ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าและการจัดการป่าอย่างยั่งยืน สถานการณ์น้ำและภัยแล้งและมาตรการบริหารจัดการภัยแล้ง ปัญหาการทำประมงทะเลเกินขนาดและการจัดการประมงทะเลอย่างยั่งยืน และสถานการณ์การปล่อยก๊าซเรือนกระจกและแนวทางการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย โดยมีการจัดประชุมในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ เชียงใหม่ นครสวรรค์ ประจวบคีรีขันธ์ และกรุงเทพมหานครรวมทั้งได้นำร่างรายงานสถานการณ์ฯ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

โดยจัดให้...

โดยจัดให้มีการประชุมสัมมนา จำนวน ๑ ครั้ง เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนจากส่วนราชการ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน องค์กรเอกชน สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป

๑.๒ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีมติในคราวการประชุมฯ ครั้งที่ ๕/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ เห็นชอบกับร่างรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ตามมาตรา ๑๓ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีหน้าที่นำเสนอรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

- ไม่มี -

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกอบด้วย บทสรุปสำหรับผู้บริหารและรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๔ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ และ ๔ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๔.๑ บทที่ ๑ บทนำ เป็นการนำเสนอภาพรวมการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในประเทศ และสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมในระดับโลก และระดับอาเซียน ซึ่งให้ความสำคัญกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งประเทศไทยมีการดำเนินงานร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อสร้างความร่วมมือในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับภูมิภาค

๔.๒ บทที่ ๒ สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา ได้แก่ ทรัพยากรดิน และการใช้ที่ดิน ทรัพยากรแร่ พลังงาน ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ความหลากหลายทางชีวภาพ สถานการณ์มลพิษ สิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชน สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ โดยสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น ได้แก่ ขยะมูลฝอยเกะตักค้างและการใช้สารอันตรายมีปริมาณลดลง ระดับเสียงในบริเวณพื้นที่ทั่วไปและริมถนน อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และคุณภาพน้ำบาดาลอยู่ในเกณฑ์ดี การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น และประสิทธิภาพการใช้พลังงานสูงขึ้น พื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น รวมทั้งพื้นที่สีเขียวในกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น และสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง เช่น พื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่ชุ่มน้ำหลายแห่งถูกบุกรุกและเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ รวมถึงภัยพิบัติมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น สถิติการร้องเรียนเกี่ยวกับผลกระทบจากการทำเหมืองแร่เพิ่มขึ้น การกัดเซาะชายฝั่งรุนแรงในบริเวณอ่าวไทย ภูเขาทะเลเสื่อมโทรม และพบปะการังฟอกขาว เป็นต้น

๔.๓ สถานการณ์...

๔.๓ สถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ที่ศึกษา จำนวน ๕ เรื่อง ได้แก่

๔.๓.๑ ปัญหาการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์และการจัดการธุรกิจรีไซเคิลขยะ พบว่า ปริมาณขยะอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มสูงขึ้นทุกปี ประกอบกับยังไม่มีระบบการจัดการที่ครบวงจรและถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงมีการลักลอบทิ้งและทิ้งปะปนกับขยะชุมชน ทำให้มีสารอันตรายปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน จึงควรเร่งรัดการออกพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และจัดให้มีระบบการจัดการอย่างครบวงจร รวมทั้งส่งเสริมการผลิตและบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น

๔.๓.๒ ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าและการจัดการป่าอย่างยั่งยืน พบว่า การสูญเสียพื้นที่ป่าส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและทำให้เกิดปัญหาต่อทรัพยากรอื่นๆ เช่น ดินและน้ำ เป็นต้น การนำมาตรการทางการเงิน อาทิ การจ่ายค่าตอบแทนคุณระบบนิเวศ (Payment for Ecosystem Service : PES) มาใช้เพื่อสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์ เป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การจัดการป่าอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๔.๓.๓ สถานการณ์น้ำและภัยแล้ง และมาตรการบริหารจัดการภัยแล้ง พบว่า ปริมาณฝนเฉลี่ยทั้งปีต่ำกว่าค่าปกติ และปริมาณน้ำในเขื่อนและอ่างเก็บน้ำทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ลดลง ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนน้ำในหลายพื้นที่ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องดำเนินการอย่างบูรณาการและอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เช่น การสร้างทัศนคติและค่านิยมในการใช้น้ำอย่างประหยัด การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในภาคการผลิตต่างๆ ร่วมกับการเพิ่มศักยภาพการกักเก็บน้ำ และการศึกษาวิจัยเพื่อปรับตัวสำหรับรับมือกับภาวะภัยแล้ง โดยเฉพาะภาคการเกษตร เป็นต้น

๔.๓.๔ ปัญหาการทำประมงทะเลเกินขนาดและการจัดการประมงทะเลอย่างยั่งยืน พบว่า สาเหตุสำคัญเกิดจากการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย การจับสัตว์น้ำเกินศักยภาพการผลิตของธรรมชาติ ทำให้ระบบนิเวศทางทะเลเสื่อมโทรมและส่งผลกระทบต่อปริมาณสัตว์น้ำในทะเล อีกทั้งยังมีการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated fishing : IUU Fishing) แนวทางการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การทำประมงอย่างยั่งยืน ได้แก่ การฟื้นฟูและอนุรักษ์ระบบนิเวศทางทะเลโดยความร่วมมือของชาวประมงพื้นบ้าน การจัดทำแนวเขตแหล่งทรัพยากรทางทะเลตามศักยภาพและความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่การควบคุมการจับสัตว์น้ำเค็มให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและไม่เกินปริมาณที่สมดุลของธรรมชาติ รวมทั้งให้ข้อมูลและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้แหล่งที่มาของผลิตภัณฑ์จากประมงทะเล

๔.๓.๕ สถานการณ์การปล่อยก๊าซเรือนกระจกและแนวทางการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย พบว่า ภาคพลังงาน มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุด รองลงมาคือภาคการเกษตร ป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน และภาคกระบวนการอุตสาหกรรม ทั้งนี้ ประเทศไทยได้แสดงเจตจำนงต่อที่ประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกร้อยละ ๒๐-๒๕ จากกรณีปกติ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ (โดยจะเน้นภาคพลังงานและขนส่งเป็นหลัก)

ข้อเสนอแนะ...

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ได้แก่ การจัดทำฐานข้อมูลกลางเพื่อใช้ในการตรวจวัด การรายงาน และการทวนสอบการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศ (Measurement, Reporting and Verification : MRV) และการเร่งพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

๔.๔ บทที่ ๔ บทสรุป การคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เป็นการสรุปสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในภาพรวม และนำเสนอประเด็นปัญหาสำคัญที่ควรเร่งดำเนินการ ๔ เรื่อง ได้แก่ ๑) การสูญเสียพื้นที่ป่า ๒) การขาดแคลนน้ำ ๓) ขยะอิเล็กทรอนิกส์ และ ๔) การกัดเซาะชายฝั่ง ทั้งนี้ การคาดการณ์สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในอนาคตแบ่งได้ ๒ ระยะ คือ ๑) แนวโน้มระยะสั้น (๑-๒ ปี) ๒) แนวโน้มระยะปานกลางและระยะยาว (๓-๕ ปี) สำหรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างบูรณาการ แบ่งเป็นมาตรการเร่งด่วน ได้แก่ ๑) การสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชน เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ๒) การพัฒนาเชิงพื้นที่ และ ๓) การพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มาตรการระยะยาว ได้แก่ ๑) การพัฒนากลไกทางการเงินการคลัง ๒) การบริหารข้อมูลข่าวสาร ๓) การสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และ ๔) การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

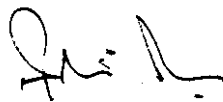
๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบ รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๙

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โทร. ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๓๘

โทรสาร ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๓๖